

Quinzenari Catòlic defensor dels interessos morals i materials d'Artà i sa comarca

Redacció i Administració

Quatre Cantons. 3 • ARTA

Dels treballs publicats ne son responsables els autors

N'os tornen els originals

PREUS

Espanya: Trimestre 0'75 Ptas.

Any. . . 3'00 »

Estranjer . . . Doble

Se paga
a la
bastreta

Any III

Artà, (Mallorca) 20 de Septiembre de 1919

Núm. 77

Per Caridat

Voldriem que la nostra ploma sapigués expressar gràficament els sentiments del nostre cor, per cantar un himne avui a l'Institució de "Obreres de St. Josep" associació benèfica, Associació de caridat que tant de bé ha fet, fa i farà dins la nostra vila.

¿Qu'es lo que mou an aquest estol d'heroïques dones, que deixen els quefers de llurs cases, per anar a la casa del pobre, del malalt, del necessitat per ajudar-li a cuidar s'humil caseta?

¿Qu'es lo qu'empeny an aquestes mares, a deixar uns instants a sos petits i estoviarlos algunes carícies, per anar a fer-les, i a cuidar als infants de la família necessitada?

¿Qu'es lo que impulsa an aquestes valentes senyoretes a deixar ses comoditats de son palau per anarsen a dur una paraula de consol, y una llimosna, un consell, una prova d'amor a la llar del pobre?

Sols una virtut, la més hermosa de les virtuts pot fer aquest miracle; la caridat cristiana. Idó aquesta virtut ha fet que dins la nostra vila s'hi establis, s'hi consolidas i perdurás, de cada dia amb més força, una institució que te per fi aixugar llàgrimes, vessar consol dins els cors afligits, ajudar als necessitats i manar al mateix temps al bon camí les ànimes extraviades.

El pensar qu'a tot aixó, ho fan aquestes heroïques dones amb una ferma abnegació, sense esperar la més petita recompensa de part de qui reb el favor i si sols per crear-se mèrits davant Deu i donant-se per ben pagades amb la íntima satisfacció de haver fet un bé al germà proïsme!

Voldriem que'ls altruistes al estil del dia, parassin un poc d'esment en aquest exemple perquè vessen que fora la caridat cristiana, cap altra força pot haver-hi, ja's diga altruisme, ja humanitarisme, que sia capàs a obrar el miracle que continuament està obrant aquella virtut excelsa,

El poble d'Artà se pot sentir ditxós de contar amb una institució com la de "Obreres de St. Josep" ja per el molt de bé que està destinada a fer, ja perquè amb un estol tant gran de virtuoses dones, tal volta Deu s'apiadarà del nostre poble i enviarà els medis de esvair les moltes taques que l'enll teixen.

¡Que Deu beneesca tan marevellosa ins-

titució i a les valentes dones que la componen, per bé de la nostra vila!

FLAMA

CARTA OBERTA

A D. JUAN PAYERAS
BARRANQUILLA

Amic caríssim: Tenc de temps enllera contret amb tú un deute, el de retre públicament homenatge de gratitud a la teua generositat i patriotisme demostrats en repetides ocasions amb la teua ajuda material i moral a les meues humils obres de ressurgiment a dins Artà comensades.

Amb les teues cartes encoratjadores, en les que me recordes aquell temps ditxós de la nostra juvenesa que passarem en el reculliment claustral dedicats al estudi i a la formació del nostre esperit i al mateix temps ponderes mos desequilibrats treballs d'aquell temps en que el meu esperit mesqui veia a son davant un horitzó molt ample i el volia abarcar tot d'un cop, — ¡infelís de mi! — mous de nou les meues il·lusions i m'empenys a continuar la meua tasca d'augmentar l'educació de la nostra joventut, empresa qu'aquí se califica de *quijotesca*.

Aquesta empresa, heu regonesc, es colossal dins un poble aont tot està per fer i aont la gran majoria de la gent de criteri no sent l'ideal ni manco vol dona l'espatlla per ajudar a dur el pes. Per conseguir els fins que me propós vaig creure qu'havia de servir-me dels medis precisos, escola i més escola, nocturna, diurna, dominical, etc; d'associacions juvenils i per aixó vaig fundar «Minerva», d'elements de divulgació a domicili i d'aquí nasqué la Biblioteca Circulant, que avui consta d'uns sicients volums i del nostre humil periòdic LLEVANT. ¿No creus qu'aquests medis, secundats per tots els que desitjam amb tot el cor veure a la nostra joventut que prengui nous camins cap a ideals enlairats, podrien en poc temps fer canviar totalment l'idiosincrasia del nostre poble?

Idó, aquí a penes ha trobat ressó, la meua veu. Hi ha haguts bons patriotes, amants fervents del progrés del poble que generosos m'han oferit el seu concurs material. Però aquets son tants pocs que se poden

contar amb els dits i més pocs encara son els qui m'han prestat el calor, l'apoyament moral qu'es tant o més necessari qu'el material. No parlem dels qui m'han fan guerra que ja son més, perquè aixó ja ho ha de dar per descomtat tot el qui se proposi fer obra bona.

Per aixó es que quant un s'ha acostumat a respirar aquesta atmósfera, quant s'ha acomodad an aquest ambient, es altament consolador, rebre lletres d'encoratjament com les teues, obtenir l'òbol dels bons patriotes amics del progrés com tú, que tot i essent fora d'aquestes miseries nostres, vols ajudar amb tot el teu cor an aquesta obra gigantesca que s'ha proposat el més humil dels artanencs.

L'obrer pot esser inapte, pot no conseguir els fins qu'es proposa, però voluntat no n'hi manca, i aqueixa ajuda de sa companyera inseparable la co stancia tot heu vens.

Reb, amic caríssim, les més grans mercés de part dels nins de l'escola per tot donatiu a fi d'aixugar el déficit dels material escolar; dels socis i Junta de Minerva per tos repetits donatius de llibres per la Biblioteca que creix a poc a poc, però molt especialment reb, per tes paraules d'encoratjament l'agraïment públic de ton ver amic.

A. FERRER

LA TERRAZA DEL CAFÉ

Podria hablar largamente de la genealogía de la *terrasse*. Inudablemente se podría fácil demostrar su existencia en la época del masumuth, pero aún a trueque de hacerla menos interesante, quiero ceñirme a la verdad no histórica—ya se sabe que a la verdad histórica la llaman así para distinguirla de la verdadera verdad.

La *terrasse* es un delicado invento moderno. La gloria del descubrimiento pertenece al siglo XIX. Marco Polo asegura, sin embargo, que se empleaba como su lico entre los japoneses—no en balde tiene la raza amarilla reputación de refinada en sus tormentos. Es inexplicable, de todos modos, para el que considera la cuestión a simple vista, que, un instrumento, bajo todos los aspectos, destinado a la producción del bienestar. Sea en realidad un verdadero cepo.

La explicació es ben senzilla. La humanitat gastava y ahita del plaer, perdida la delicada sensibilitat que la llevó a la cumbre de su perfeccionamiento—por el mayor afán de placeres trocó, en una absurda reversión, la cualidad de las sensaciones, y hé ahí como lo que antes fué goce es hoy a lo sumo fastidio, y como el dolor adquirió la categoría de supremo deleite.

Si nos ren on amos desde la aparición de los crellos pajarita hasta la prodigiosa invención del vermouth, vemos, la desgraciada humanitat, pasar por una gradación de refinadas crueldades que la debilitan y civilizan paralelamente.

Pero entre todas las maravillas que han nacido, ninguna tan sutil, tan ingeniosa y tan admirable como la terrasse. Confieso con solenne empena que siento una dolorosa vergüenza. Ignoro el nombre del inventor. Pese a mis reiteradas búsquedas en los más copiosos archivos, no me ha sido posible averiguarlo. Seria de gran utilidad conocer ese detalle que nos permitiría erigir un monumento más y originar un nuevo centenario. El mismo tributo de gratitud al genio olvidado.

Dejemos nuestra ignorancia y hablémosle a terrasse.

Como el sombrero de paja es una invención veraniega. En invierno es un paramo de nieve. En verano es un oasis de pulmonías, y donde danzan los niños de hojas doradas. En verano se transforma por completo. Continuamente se riega con agua mas o menos sucia. En su cuantas macetas que ostentan cielos plantas heroicamente verdes, la convierten en un oasis delicioso. Un toldo la defiende del sol. Una orquesta de tziganes—que a veces hasta son auténticos—convida a soñar cabalgando en las espaldas de un vals vienés. Los camareros que van y vienen apresurados, haciendo dar villosos equilibrios con bandejas ubérrimas de cosas bellas, son una magnífica promesa. El cuarto es tentador.

Desgraciado del paseante que tiene la osadía de suar en las cercanías de una terrassa. El heat le alucina, las plantas se convierten en un fresco bosquecillo, el toldo parece llamarle con un suave aleteo. La música es una fascinación adormecedora. La resistencia es imposible y el infeliz penetra en el Eís. o. Entonces se inicia la tragedia.

Primeramente es un limpiabotas con la absurda pretensión de convertir los modestos zapatos en charolados espejos. La víctima que en esta la hipocresía rechaza esta faiz de indignación. Luego es una vendedora de relojes que ofrece el gordo por tres pesetas. Después un vendedor de postales le pide en meterle el Arco del Triunfo en el bolsillo; al poco rato se le acerca un sujeto sospechoso que insinúa misteriosamente la posibilidad de adquirir un reloj de oro por cinco pesos, un ciego violinista que reclama cinco céntimos después de asegurar que el que le ha hecho mata a hierro muere, un turco que vende boquillas de ámbar por tres reales, otro que ofrece en complicidad con un cornista asegurar nuevamente la muerte del que a la vez que el hombre desfallece abrumado. Luego el vendedor de postales estrecha el cuello, la decimera es una tentación, entra una pesacilla, siguen desfilando mas piores concenando unanimemente al que ha hecho mata—¿Que les habra hecho Señor?—El hombre es un infeliz que no recuerda haber asesinado más que a una generación de chachas con polvos insecticidas pero queda insistencia le mortifica... Y acaba dando limosna, comprando una boquilla, un dé. no, un bastón de cartas, haciéndose ilustrar las botas... Y cuando va a beber la cerveza que le sirven, observa tristemente que el polvo de automóviles y carruajes, ha

formado en la superficie del líquido, un archipiélago sumamente peligroso.

Piensa en el suicidio y huye del vigésimo pobre que iba a colocarle la sempiterna teoría.

DR. CENTENO

Biblioteca Circulant

Aquesta humil Biblioteca pública fundada p'el nostre Director i que fou inaugurada l'any 1915, a poc a poc va fent la seua tasca esperant que circumstancies més favorables li donin empena i la fassin avansar amb més rapidesa.

Amb motiu d'haver-se ajuntades amb la Biblioteca de Minerva, ha quedada per ara instalada en l'Escola 1^a de nins de Sta Catalina.

Realment avui dia està convertida en dues seccions Estática i Circulant.

Per la primera, no se paga un céntim, es completament gratis. Poden anar a llegir-hi tots els dies feners de les 8 a les 12 del matí i de les 2 a les 5 de la tarda del mes de Novembre fins al Abril de les 7 de la vetllada fins a les 10. Els diumenges està uberta de la 1 del capvespre fins a les 4 y mitja.

Fins ara en l'estática s'han llegides unes 456 obres. Tenguir en conta que es tant forá el local qu'ha de tenir gran voluntat el qui s'hi acosti. Aspiram però a trobar altra local més céntrica que sia més accessible a tot hom.

La Secció Circulant ja ha tengut més moviment. Se veu que la facilitat de dursen el llibre a casseua es un gran estimul p'el lector. En canvi te l'inconvenient de no poder-se descuidar mica, perque sembla que hi ha poc mirament en so tornar-los. Fins ara contam amb 87 lectors amb un total d'obres llegides de 1069 fins a l'actual.

S'han comprades 388 obres. Se n'han rebudes entre donades i depositades 254. Mes com de les depositades s'en han retirades 38, resulta qu'avui la Biblioteca consta de 604 voluns.

En aquesta Secció ademés de deixar ben apuntades les senyes del qui s'en du els llibres se paga una módica cantidad per lo qu'aquell s'espensa. En aquest concepte s'han recaudades 96'10 pts.

De socis inscrits i protectors s'han recaudades 260'15 pts. En total 356'25 pts.

En canvi s'ha pagat. Per compra de llibres 361'70 pts; per encuadernacions 15'70 pts; per impresos, registres i altres gastos 27'70 pts. Total gastat 405'10 pts. quedant així un deute a pagar de pts 48'85.

P'els detalls apuntats podrà veure el lector qu'aquella obra humil i casi desapercebuda que se fa dins el nostre poble pot esser amb el temps, l'ajuda de Deu i un poc de costat de les persones de bona voluntat una institució cultural qu'honoraria la nostra vila. I el be qu'amb ella se pot fer ¿qui es capes de calcular-lo? Sols una reflexió mos hem de fer per tenir-ne una idea. La gran majoria d'obres llegides heu son estades per jovenets i jovenetes de 15 fins en 25 anys, que de no llegir les nostres novioletes morals i educatives haurien tal volta moltes d'elles llegides obres inmorals que son les més barato i les que més abunden. Idó sols de pensar qu'he n conseguit que s'hajan deixades de llegir un milenar d'obres inmorals creim que ja podem donar per ben passats, els maldecaps, treballs i gastos qu'aixó representa.

Tarda literaria

De nou han celebrat una festa literaria musical la benéfica institució d'Obreres de St. Josep no amb el fi de lluir-sei conquistar-se una gloria, sinó per moure a la Caritat a les distinguides persones qu'han assistit a tan simpática festa.

En ella s'ha duit a cap un Programa ben escullit i se veu que així les qui declamaren composicions literaries com les que executaren pessets musicals, s'esforçaren per deixar ben impressionada la numerosa concurrencia i de tal manera ho conseguí qu'a la sortida eran generals les exclamacions d'admiració per a totes i cada una de les que hi prengueren part, que en veritat totes, una per una cosa l'altra per una altre eren ben acreadores als aplaudiments que'ls-e tributaren.

Comensá l'Acte cantant el Chor d'Obreres amb seguredat i gran afinació l'Himne a St. Josep que fou repetit al final de l'acte.

En la part musical, ademés del Himne esmentat, el Chor cantá amb ver gust i afinació "Esperanza" de Rossini, "Suspiros de un moro" i "Caridad" per Rossini. La Srta D.ª Antonia Juan etxecutá al piano amb galanura "Granada" serenata d'Albeniz i la mateixa Sta amb la Sta D.ª M.^a del Roser Estelrich tocá ren a quatre mans amb ajust i maestría la "Marcha," de Mendelshon.

En la part literaria recitaren: la Sta. Juan-Aina Sureda "Casolana" "A la mar" la Sta Maria Flaquer, "Cancion de la golondrina" la Sta D.ª Antonia Juan, que ho feren admirablement; però d'una manera magistral que cridá fort ferm l'atenció del públic qu'ovacioná llargament "Lo Pi de Formentor" d'en Costa per la Sta D.ª M.^a del Roser Estelrich.

Dos altres números agradabilissims encativaren al selecte públic i foren els adequats Dialects "Llágimes i diamants" per les simpáticas ninetes Juanaina Esteva i Antonieta Blanes. Les dues composicions son originals de la distingida poetesa D.ª Margalida Estelrich que present a l'acte fou ovacionada i obligada a sortir a rebre els aplaudiments.

Tant per la singular gracia amb que foren dits, com per lo adequats al acte merescueren grans elogis del public que demaná i conseguí la repetició del darrer. En altre lloc d'aquest número el donarem a conèixer als nostros lletgadors, degut a l'amabilitat de l'Autora que ha correspost a la nostra demanda.

Dignissim d'esmentar es el Discurs inaugural que llegí D.ª Emilia Bahamonde, Tressorera de l'Associació que fou un cant a la Caritat i una demanda de limosna p'els pobres de la nostra vila, tant ben dit, que conngué la concurrencia. Per altre part fou també escoltada religiosament i molt aplaudida la Memoria que llegí la Sacretaria Sta D.ª Margalida Sureda Massanet. Dediaá un sentit recort a la difunta Segretaria D.ª Maria Terrassa que tant estimava l'associació. I doná conta del moviment de la mateixa que si no mal entenguerem era així.

Socies: Han ingressades 11 actives i 16 honoraries. Baixes: 4 honoraries i 2 actives. Conta actualment l'Associació amb 63 actives i 240 honoraries.

Ingressos: s'han recullides 1 981'75 pts de captes i s'han rebuts ademés dos donatius un pe 50 pts i un de 59'60 pts. Altres medis com rifes, etc. també han donat bon resultat.

S'han repartides an els pobres 1 428'72 en bons de 50 centims, robes, carn etc. Té avui l'associació 291'18 ptas. d'axistencia. Esmenta després el llegat que feu la difunta segretaria D.ª Maria Terrassa (a. c. s.) de la seua propia casa per local de l'Institució, 250 pts p'els pobres i 1000 pts per gastos d'obra a la casa. L'associació correspongué fent dir-li uns solemnes funerals de eufonia i ead.

naren 5 ptas. a cada pobre que hi assistí. El Sr Rector clogué l'acte remerciant la generositat de l'associació en nom dels pobres.

La capta que se feu en l'intermedi de l'acte literari donà un esplendit resultat: 238 pts i centims.

Tothom sortí bellament impresionat d'aquella agradable i benèfica festa donant per ben recompensada la calor que se sufria dins el local i desitjant que se repetesquen prest altres actes semblants.

Escola Dòmica

L'Associació d'Antics alumnes de la escola 1ª nacional de nins, ha fet l'obertura del nou curs, comensant ses tasques amb l'escola d'òmica.

Tots els diumenges, en el seu local del carrer del Llebeig (Santa Catalina) de la una i mitja a les 4 se donaran classes d'Aritmètica i Contabilitat, de Gramàtica General, de Geografia, Geometria i Dret. L'encarregat de donar aqueixes lliçons es el President D. Andreu Ferrer.

La Junta de "Minerva" per medi del nostre periòdic convida a tot el jovent qu'avui perd les hores del diumenge per dins els cafés perdent el temps, la salut i els dobles a concorre an aquestes lliçons que més prest o més tard poden donar-los profit.

L'idea de la Junta no es solament això sino amplificar aqueixa escola convidant a persones perites que puguin donar colca curset i en aquest cas cada alumne assistiria a les lliçons que més a gust li venguessen per ses aficions i per les necessitats de sa vida.

CRÒNICA

DE CA-NOSTRA

METEOROLOGIA.—La calor persisteix. No plou. Cada any a final d'Agost o a principis de Setembre sol fer una bona savó; però enguany no sabem per quant s'ho estorja però es lo cert que no ha fet mes que dues cruixadetes primes, primes que no han entrat dos dies dins sa terra. Així es que la calor no disminueix i fins se fa més pesada a causa dels dies de xalocades o humitats que are abunden. Paciencia; plourà quant Deu voldrà.

AGRICULTURA.—A causa del sol persistent i la falta de plujes, no se poden adelantar les feines del camp. Si fes una savó ja seria una altre cosa perque desseguida se comensaria a llaurar i sembrar. Les oliveras pinte malament. A rotlos axi mateix n'hi ha olivá. D'emelles ja no'n quedan demunt els ametles ni a petar i com se paguen a alt preu el pagès s'ha atropellat a vendre. S'ha començat arreu a vermar les vinyes; de reims n'hi ha molts però les ha faltat una savó.

De figures n'hi ha poques ferm.

DE SANIDAT.—No se pot dir qu'estiga malament Artá en quant a sanidat perque fora d'una partideta de gástriques infantils i encare no de gravetat, no hi ha malalties epidèmiques. Seguim en general disfrutant bona salut.

ASCENSOS.—En el Cos de Correus ha

estat esendit a oficial 1er amb el sou 5000 pts Administrador de Correus de la nostra vila D. Josep Carnicer; i en el de Telégrafs ha ascendit a oficial 4^{art} amb 4000 pts el quefe de la Estació telegrafica D. Juliá Soriano. Sia enhorabona p'els dos pundonorosos empleats.

LA CORRESPONDENCIA.—Degut al permis que disfrutava l'Automòvil que duia la correspondencia de Manacor a Capdepera i viceversa, durant tres mesos s'ha a duita emb galera, mes hagent acabat el permis desde principis de mes la du l'Automòvil de Capdepera. Per aixó tornam tenir la correspondencia amb claror del dia. Mos n'alegram.

MALALTS.—Segons noticiés fa dies que jeu l'oficial del Ajuntament de Ciutat e Inspector de Queviura D. Pascual Ribot, propietari d'aquella localitat. Deu vulga aliviar-lo pronta.

També es estada bastant mala la monja Directora de la Costura Sor Juana del Nin Jesús. Encare que sagueix malament se troba millorada. Deu vulga qu'aqueixa millorasa augmenti aviat si convé

DESGRACIES.—Un atlot de 14 anys fill den Polet de Na Barriona jugava amb un altre a sa Ciquia del Moli de Bellpuig i aquest amb una sementa el tirá a baix, tenguent la desgracia de obrir-se una ferida de 12 centímetros de llargaria a n'el parietal esquerra haguentli de donar cinc punts de sutura.

—Un altre atlot an es Musti vell també tengué sa desgracia de xapar-se sa ma amb un ribell entre es dit pols i l'index. Li hagueren de donar 6 punts.

PERSONAL.—Després de passas la temporada estival s'ha ausentat novament don Bartomeu Bosch i Família.

Hem tengué el gust de saludar a D. Miquel Jou Pastor Dabo de mar especialista que ha vengut a pasar alguns dies amb sa familia.

A FESTA.—A la festa de S. Agusti de Son Servera e hi va assistí la banda de música de la nostra vila que dirigeix D. Antoni Gili.

ESCOLES OBERTES.—El día 1er d'aquest mes s'obriren en aquesta vila totes les escoles nacionals.

PREMI.—El Vicari del Molinar de Ciutat el nostre bon amic i distingit folklorista D. Antoni Pons Pvre ha obtingut un premi en el Certamen del Bisbe Nadal de Sóller. Sia enhorabona.

BENVENGUES.—Per passar una temporada en aquesta vila son arribades les dues nobles families de Dª Teresa Valiente Vda de Fuster i de D. Josep Zaforteza. Sien benvenguts.

REPETICIO.—El día 15 se repetí en l'escola dels PP. Franciscans la vet-lada literaria que'l 14 celebraren les *Josefines*. Va esser tant lluida com la primera.

PLOU.—Ja escrita la Crònica, a punt de tirar-la an el Correu se posa a ploure. Meam si aferrarà aquesta vegada. Li costa ferm.

REGISTRE

MORTS

No n'hi ha cap, gracies a Deu

NAIXEMENTS

Dia 1—Josep Carrasca Vives.
„ 3—Maria Ribot Sancho.
„ 7—Ayna Gil Estarellas
„ 9—Domenge Gonzalez Oroger
„ 8—Jaume Llabrés Sancho.

Resum: nins 3 nines 2.—Total 5.

MATRIMONIS

Dia 1—Francesc Picó Bonnin (a) Botchet amb Catalina Bonnin Fuster (i) Piconeta.
Dia 13—Josep Quetglas Quetglas (a) Butlo amb Francinayna Fortesa Fuste (i) Jusepeta.

Total 2

NECROLOGIQUE

En plena joventut i quant la vida més li sonreia i amb ella esperansa de pròxima fortuna, acaba de trobar la mort després de molt breu malaltia D. Baltasar Salvá germà de la Sreta. Esposa del Administrador d'aquesta vila.

Amb tot el cor expressam el més sentit condol a sa familia especialment a son oncle l'ex-Rector d'aquí D. Gabriel Salvá Pvre, i a sos germans D. Josep Carnicer i esposa.

ORIGINAL A QUARTA PLANA

¿Voleu treballs d'IMPRESSA econòmics i hermosos?

— dirigiuvos a s'IMPRESSA —

D'ANTONI HOMAR BAL-LE

Plasa de la Iglesia, 177 —:—: PONT D'INEA

FARMACIA

— DE —

Llorens Garcies

OBERTA A TOTES HORES

Vins i aixarops medicinals
Aixarops de cuca del Dr. Morey
preparat amb erba cuquera d'ARTA

PLASSETA DIES MARXANDO

GRAN BOTIGA

AMB GENERO DE TOTA CASTA I A TOT PREU;

—: CALSAT FI I DE MODA —:

A CANA VIVES

CARRÉ DE PARROQUIA, 1

Per Amor de Deu sía (*)

Diàlee recitat en la tarda literaria que dia 14 de Septiembre va fer la ASSOCIACIO DE JOSEFINES

N' Aina qu'es una josefina plena de zel i bona voluntat està dins caseua. Té amb sa ma un llibre de contes que repassar, com si no gosàs envestir-lo.

Aina. — Sempre qu'he de repassar
con'es de ses josefines
me sembla que son espines
qu'a n'el cor s'han de clavar.
Ha estat un any ben ferest
qu'es dobbés... jaont son ells!
Fugen com esbart d'aucells...

(Obrint el llibre) ¡Mal camí passem-lo prest!
De malaltets al Novembre
tenguerem un bon esplet,
Per paga ja feia fret...

¿I qu'en direm des Decembre?
El qui no te malaltia
no te roba ni tapai
sols pot gonyà amb gran trebai
nostro pa de cada dia.

(Deixant el llibre) ¡Oh gloriós Patriarcal
la vostra aju'a hem mestèr;
no té com heu hem de fè
perque mos suri sa barca.
L'amar tant mans plagadetes,
quedaríem com abans.

Ara ja hi ha ciutadans
sobre tot ciutadanetes.
Be i rou se mereixen elles
que les vaja a visitar;
cada any venen a anunciar
bon temps com les oronelles.
Record amb agraiment
que tots se desteixinaren
quant noltros las convidarem
a Una Turde an el Convent.

Ja casi dos anys deu fè...
també teniem apuros...
¡Vaja! mos plogueren duros...
Me pens que m'animaré.

Es presis sortir d'el niu
i la primera visita
ha d'esser per Na Lercita
que sempre seguit m'escriu.

Gasta sensa tò ni só,
amb modes, així com pega,
i son pare res li nega;
peró es cert que te bon có.

(Resolta) ¡Sus! A veurer-la s'ha dit.
Es una atlotia del dia:
peró amb colca moixonía
pot ser qu'en trega profit.

(Sortint de caseua) ¡Jesús, quina solaiera!

(Senyantse) En nom del Pare i del Fill...
Guardau-me de tot perill
qu'el meu cor en vos espera.

(Mentres camina) Si els uis no m'han fet dos
ara amb mi se topará
¿Que's alló que du amb sa ma
tant brodat i tan hermós?

(Aturantse) Val més que l'esper aquí
qu'el sol no molesta tant.
¡Ella es com un clamant
i sandunguera... aixó sí!
¡Ler! Ha, ben arribada!

Lercita — ¡Que vol dij! Jo te tenia
(amb alegria) tan pròp i no t'oneixia,
A neta meva estíada?
Acnt 'en anavés?

Aina — ¿Jo?
Ja he u'eus, te veng a esperá
¿I tu?

Lercita — Anava a comprá
seda per brodar: aixó.

Aina — Preciós ¡vaja una roba!

Lercita — L'haguerem de comanar
a s'extranger. No n'hi ha
dins Espanya; gens s'en troba,
¡Son teles tan ideals!

Aina — Deu costar un Potossi,

Lercita — Com a careta, aixó sí,
val ej pam trenta reals,
Si vù fer a Na Jou-jou
pe s'hivern, una capeta.

Aina — ¿A sa teva germaneta?

Lercita — (triguent) ¡Ara m'has fet riure tú!

Aina — De tals mots no m'enteng jo;
a tu te diuen Lercita,
¿quin nom es?

Lercita — Leonorcita

Aina — ¡Valga'm Deu! Elianó.

Lercita — Jou-jou es un nom francés
que significa jugueta,
perque es asuxi, fieia.

Aina — ¿Peró se pot sebre qu'es?

Lercita — Un regalo de Cap d'any
que me va fer es papá,
Cent duros li va costá.

Aina — Que sia hermós no es estrany.

Lercita — Es una cusseta inglesa;
peró ¡lo més remonona!
Per contemplarla una estona
val qu'et treges sa peresa.

Aina — La deus teni avesslada

Lercita — Dona creu en so menjar
sovint hem de variar
i me té mitg apurada.

Sa petxuga i es madritxos
ara ja los te avorrits.

Aina — ¡Oh Senyó! i quins enfits
que duen aquests capritxos!

(A na Lercita) ¿I en tot es tant miraclet?

Lercita — Per ventura no heu seria;
mes, com tothom l'avessia...
Ara li han tret un lletet
que te *sommier* i tot
i ningu mes que jo el toca.

Aina — ¡ap! Si aquesta atlotia no es loca
digau no m'en entenc brot.

Lercita — Me costará deu durets.
Ja he parlat amb s'argenter
i un collar li faré fer
de plata amb Cascavellets.

Aina — Sa cusseta te agombol
molt més des que necessita
i pobréts hi ha, Lercita,
sense bossi de llensol.

I mentres ella et refúia
es congrets i sa gallina
hi ha colcú que no dina
i per un tros de pa, sua,
I si tenen molts d'infants
¡lavó si qu'es agonía!

Lercita — Es qu'es gastos 'vui en día,
¡Aineta meva, ¡son tants!
qu'arriba qu'un no pot pus.
Ser millonaria voltria
i els doblers no planyeria

Aina — (ap) Per fer capes an es cus.

Lercita — Llavors no entenc es misteri:
si vols dur els qui gemeguen
a un assil, se reneguen
i aixó que passen miseri.

Aina — Ha colcú que tenga pit
per no donarlos auxili
de separá a una família
que Deu ha constituít,

¡Oh! no vulgues rompre els llaços
ni refredis una llar.

¿Qui te podria arrancar
dels teus pares dins els braços?
Si no has provat el consol
d'entrar a una casa pobra
per fer-hi una bon'obra
entra-hi prest que Deu t'hi vol.

Lercita — ¡Calla, Aina, calla per Deu!
Estam al mig del carré
i si'm descuit ploraré.

Si no t'ha de sebre greu
desd'ara'm pots apuntá;
vui ser de ses *Josefines*.

Aina — El meu desitg endevines,
Sant Josep t'ho pegara

Lercita — Y paga dobla per tú
te dará Sant Jusepet
Ara pren aquest billet
de cinquanta Na Jou-jou
durá un collaret brodat
amb quatre campanilletes;
Ses cinquanta pessetetes
més bon destí n'han trobat.

Aina — I jo, ben net i ben franc
a tot-hom que trobaré
com a tú los brinderé
en que'm surti un cabei blanc.

Lercita — El teu desitj piados
ara pots veure lograt
(Heu diu p'el public) ¡Mira't gent que s'ha
[aplegat]

Aina — ¿Devien escoltarnos?
Ja que Deu heu ha permés
que mos poguessin senti
colca cosa les viu di.

Lercita — Digués. Aineta, digués:

Aina — Germans: Vos vui fer present
(al públic) qu'el dur la llungo esmolada.
sa meua pena ha costada
i un poc d'empagament
Sa paraula fina o tosca.
que del meu cor ha sortit
dins el vostro ha retrunyit
i ha fet... qu'afliuxeu la mosca,
Vos don, amb tanta alegria
de gracies un entilai;
més el milló acabatai
es: Per amor de Deu sia.

MARGALIDA ESTELRICH

